

דף תרגול: מרקס מול ברנשטיין – מהפכה או רפורמה

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהסביר את המושגים פרולטריון, בורגנות, מהפכה ורפורמה
- להשוות בין דרך המהפכה של מרקס לדרך ההדרגתית של ברנשטיין
- לזהות הישגים ממשיים של מאבקי הפועלים במאה ה-19

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות אמריקאיות

1. א – מרקס ואנגלס
2. ב – שהוא לא קורס, ויש לשפר את מצב הפועלים בהדרגה
3. ב – שינוי הדרגתי במסגרת החוק
4. ב – ביטוח בריאות ופנסיה
5. א – 1848

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – הסרטון מתאר עבודת ילדים שעות ארוכות במפעלים.
2. נכון – הסיסמה 'פועלי כל העולם, התאחדו' מופיעה במניפסט.
3. לא נכון – להפך, הם תמכו במסים כדי לממן שירותים ציבוריים.
4. לא נכון – הם הביאו להישגים כמו ביטול עבודת ילדים וביטוח בריאות.
5. לא נכון – ספרו פורסם ב-1899, כחצי מאה אחרי המניפסט מ-1848.

חלק ג' – התאמה

1 – ג (הוגה שקרא למהפכת הפרולטריון)
2 – א (טען שאפשר להגיע לסוציאליזם בהדרגה)
3 – ד (ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה)
4 – ה (מדינה הדואגת לאזרחיה באמצעות מסים ושירותים)
5 – ב (הפסקת עבודה מאורגנת כאמצעי לחץ על המעסיק)

חלק ד' – השלמת מילים

1. מניפסט
2. פרולטריון
3. בורגנות
4. הדרגתי
5. איגוד

חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

1. הם עבדו שעות ארוכות בתנאים קשים בעד שכר נמוך, בזמן שבעלי המפעלים התעשרו.
2. המסים ממנים שירותים כמו בריאות, חינוך ופנסיה, שמשפרים את חיי הפועלים בהדרגה.

חלק ו' – שאלה בסגנון בגרות

1. יש לציין תבחין השוואה ברור, להציג את עמדת מרקס (מהפכה ואיחוד הפועלים), להציג את עמדת ברנשטיין (שינוי הדרגתי בחוק ובבחירות), ולהסביר שלדעתו הקפיטליזם לא קרס כפי שחזו ולכן אין צורך במהפכה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- 'פועלי כל העולם, התאחדו'
- שינוי הדרגתי באמצעות חוקים, בחירות ומסים
- למשל ביטול עבודת ילדים, ביטוח בריאות ופנסיה, או הקמת איגודים מקצועיים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בפעילות 'שני כפתורים' כדי להמחיש את הדילמה בין שינוי מהיר לשינוי איטי
- מומלץ לבצע את ניתוח המקורות בעבודת זוגות עם טבלת השוואה
- לקראת סיום אפשר לקיים 'קו דעות' בכיתה כדי לבטא עמדות באופן חזותי

דף תרגול: מרקס מול ברנשטיין – מהפכה או רפורמה

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

נלמד איך פועלים במאה ה-19 רצו לשפר את חייהם. יש דרך של מהפכה מהירה, ויש דרך של שינוי לאט לאט בעזרת חוקים.

📖 מילון קטן:

המניפסט הקומוניסטי	חיבור של מרקס ואנגלס מ-1848 שקרא לפועלים להתאחד ולפתוח במהפכה
רוויזיוניזם (ברנשטיין)	עדכון של המרקסיזם: אין צורך במהפכה, אפשר לשפר מצב הפועלים בהדרגה
רפורמה	שינוי הדרגתי ומתוכנן במסגרת החוק, בניגוד למהפכה
איגוד מקצועי	ארגון עובדים באותו ענף הפועל יחד לשיפור שכר ותנאי עבודה
שביתה	הפסקת עבודה מאורגנת של עובדים כאמצעי לחץ על המעסיק
מדינת רווחה	מדינה הדואגת לאזרחיה בשירותים ציבוריים הממומנים ממסים
פרולטריון	מעמד הפועלים לפי מרקס
בורגנות	מעמד בעלי ההון והמפעלים לפי מרקס

1 חלק א' – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את הספר המניפסט הקומוניסטי?

א) מרקס ואנגלס ב) ברנשטיין ג) אדם סמית ד) לנין

2. מה ברנשטיין חשב על הקפיטליזם?

א) שהוא יקרוס מהר ב) שהוא לא קורס, ויש לשפר את מצב הפועלים בהדרגה ג) שיש לבטלו מיד בכוח

ד) שאין לו שום קשר לפועלים

3. מה המילה רפורמה אומרת?

א) מהפכה אלימה ב) שינוי הדרגתי במסגרת החוק ג) ביטול הפרלמנט ד) שביתה כללית

4. מה השיגו הפועלים בסוף?

א) הארכת שעות העבודה ב) ביטוח בריאות ופנסיה ג) ביטול האיגודים המקצועיים

ד) העסקת ילדים במפעלים

5. מתי פורסם הספר של מרקס ואנגלס?

א) 1848 ב) 1875 ג) 1899 ד) 1917

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	גם ילדים עבדו במפעלים במאה ה-19.	☐	☐
2	מרקס ואנגלס קראו לפועלים להתאחד.	☐	☐
3	הסוציאליסטים ההדרגתיים התנגדו לגביית מסים.	☐	☐
4	מאבקי הפועלים לא הביאו לשום שינוי.	☐	☐
5	ברנשטיין פרסם את ספרו לפני המניפסט הקומוניסטי.	☐	☐

3 חלק ג' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קרל מרקס	____	**א.** טען שאפשר להגיע לסוציאליזם בהדרגה
2. אדוארד ברנשטיין	____	**ב.** הפסקת עבודה מאורגנת כאמצעי לחץ על המעסיק
3. איגוד מקצועי	____	**ג.** הוגה שקרא למהפכת הפרולטריון
4. מדינת רווחה	____	**ד.** ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה
5. שביתה	____	**ה.** מדינה הדואגת לאזרחיה באמצעות מסים ושירותים

4 חלק ד' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה _____ הקומוניסטי פורסם בשנת 1848.

2. לפי מרקס, הפועלים נקראים _____ .

3. לפי מרקס, בעלי המפעלים נקראים _____ .

4. ברנשטיין האמין בשינוי _____ ולא במהפכה.

5. _____ מקצועי הוא ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה.

5 חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו מדוע הרגישו הפועלים מנוצלים במהלך המהפכה התעשייתית.

2. מה הקשר בין מסים לבין שירותים ציבוריים לפי הדרך ההדרגתית?

6 חלק ו' – שאלה בסגנון בגרות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. השוו בין דרכו של מרקס לדרכו של ברנשטיין לפי תבחין אחד, והסבירו מדוע לדעת ברנשטיין אין צורך במהפכה.

כרטיס יציאה

מה הסיסמה המפורסמת של המניפסט הקומוניסטי?

מה הציע ברנשטיין במקום מהפכה?

תנו דוגמה אחת להישג של מאבקי הפועלים.

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀